

معدن

سه شنبه

- ۹ آذر ۱۴۰۰
- ۲۴ ربیع‌الثانی ۱۴۴۳
- ۳۰ نوامبر ۲۰۲۱
- سال چهارم • شماره ۷۲۷

برگزاری نخستین پویش جامعه سبز اندیش در چادرملو

جمعی از دوستداران محیط‌زیست و اعضای انجمن جامعه سبز اندیش در اقدامی نمادین به یاری پاکبانان شستافته و محوطه اطراف خطوط تولید این مجتمع را از وجود زباله و پسماند پاکسازی کردند.

به گزارش روابط عمومی چادرملو، این اقدام خودجوش زیست محیطی، امروز و با همکاری تعدادی از پرسنل شاسغل در مجتمع معدنی چادرملو و اعضای انجمن‌های زیست محیطی و ورزشی انجام شد.

جهانی، مدیر مجتمع معدنی چادرملو و از دوستداران محیط‌زیست در حاشیه این آیین پاکسازی اظهار کرد: با توجه به شیوع بیماری کرونا در دو سال اخیر و با توجه به مبتلا شدن تعدادی از کارکنان بخش خدمات به این بیماری، اعضای انجمن درخواست حمایت و کمک به کارکنان این بخش جهت پاکسازی را داشتند.

وی افزود: در این اقدام نمادین بیش از ۶۰ نفر از پرسنل و اعضای انجمن زیست محیطی و ورزشی این مجموعه حضور داشتند که به جمع آوری پسماندها و زباله‌های به جا مانده پرداختند. وی ضمن تشکر و قدردانی از تمام پرسنلی که در این پویش حضور داشتند، افزود: بنا داریم با همکاری پرسنل این مجتمع و در جهت حفاظت از محیط‌زیست و پاکیزگی محیط کار، این قبیل برنامه‌ها را در طول سال به صورت مداوم اجرا کنیم. وی جلب مشارکت‌های کارکنان برای پاکیزه نگاه داشتن محیط کار و ترویج فرهنگ عمومی حفاظت از طبیعت و محیط‌زیست را از مهم‌ترین اهداف این برنامه‌ها در آینده عنوان کرد. لازم به ذکر است در این برنامه با توجه به شیوع بیماری کرونا، شرکت‌کنندگان ضمن رعایت کامل پروتکل‌های بهداشت از ماسک و دستکش استفاده کرده و زباله‌ها را داخل کیسه‌های پلاستیکی جمع‌آوری و در مکان مشخصی قرار دادند تا توسط کارکنان خدمات به سایت پسماند زباله منتقل شود.

ارسال ۸ میلیون تن مواد معدنی از یزد به اصفهان و خوزستان

مدیر کل راه آهن یزد از ارسال افزون بر ۸میلیون تن مواد معدنی و فرآورده‌های آنها از این استان به مقاصد اصفهان و خوزستان و بخشی نیز جهت صادرات به بندرعباس طی هفت ماهه امسال خبر داد.

به گزارش ایسنا، رحمت رحمت نژاد در این باره تصریح کرد: طی هفت ماهه امسال مقدار هشت میلیون و ۲۸۰ هزار تن مواد معدنی، کنستانتره و گندله از مبادی چادرملو، سنگ آهن مرکزی ایران و گندله‌سازی اردکان به وسیله ۱۱۵ هزار دستگاه واگن به مقاصد فولاد اصفهان، فولاد خوزستان و قسمتی نیز جهت صادرات به بندرعباس بارگیری و ارسال شد. وی خاطر‌نشان کرد: مقدار سه میلیون و ۳۶۵ هزار تن محمولات از قبیل سنگ آهن، کنستانتره، گندم، رول فلزی و دیگر اقلام در این اداره کل تخلیه شده که نسبت به مدت مشابه سال قبل با رشد ۵۵ درصدی همراه بوده است.

رحمت نژاد افزود: با تلاش خستگی ناپذیر کارکنان راه آهن یزد طی مدت هفت ماهه امسال، در تن کیلومتر بار خالص حمل شده با مقدار سه میلیارد و ۴۸۴ تن و در تن کیلومتر مبدأ-مقصد مقدار سه میلیارد و ۹۸۲ میلیون تن به ثبت رسیده است.

قیمت‌گذاری دستوری سدی در برابر توسعه معدن

افزایش دهند اما متاسفانه انگیزه‌ای برای بهره‌برداری بیشتر وجود ندارد. شرکت‌های فولادی تعیین‌کننده نرخ سنگ آهن شدند در صورتی که این بخش به عنوان تولیدکننده ماده اولیه تولید فولاد هیچ نقشی در تعیین نرخ ندارد. این موضوع به عنوان عامل بازدارنده در توسعه بخش معدن عمل می‌کند. درواقع اگر سنگ آهن به نرخ واقعی خود در بازار عرضه شود می‌توان به توسعه اکتشافات تکمیلی در این حوزه امیدوار بود اما متاسفانه تعیین نرخ به‌دست فولادی‌ها است و همین موضوع انگیزه سنگ آهنی‌ها را برای توسعه هرچه بیشتر از بین برده است. امروز بخش معدن و بالاخص حوزه اکتشاف نیازمند ورود سرمایه و نقدینگی است، از سوی دیگر دولت باید در تصمیم‌گیری‌ها نگاه کارشناسی داشته و از اعمال دستورات یک شبه خودداری کند.

شرایط فراهم شود، گفت: اکتشاف یک فعالیت پریسک است حتی اگر تمامی شرایط آماده باشد باز هم این ریسک قابل رویت است و تضمینی وجود ندارد که هر کجا اکتشاف انجام شد ما به نتیجه برسیم. اما جالب آن است که مادر ایران اکتشاف را «سوپر‌های ریسک» کرده‌ایم. حال با چنین وضعیتی چه افرادی وارد این حوزه می‌شوند؟ شعبانی بیان کرد: هرچند فعالیت‌های کمی از سوی فعالان و علاقه مندان به بخش معدن صورت می‌گیرد، اما ما نیازمند ورود سرمایه به‌بخش معدن هستیم. یعنی باید خارج از بخش معدن سرمایه جذب شود. اما با وجود قوانین بازدارنده بعید است که در این حوزه موفق باشیم. وی افزود: نکته مهم دیگر بحث قیمت‌گذاری دستوری است. هر کدام از معدن این ظرفیت را دارند که با انجام اکتشافات تکمیلی میزان ذخایر خود را

حوزه اکتشاف اقدامات آن چنانی انجام نشده و بسیاری از قسمت‌های کشور بلوک بوده یا در برخی مناطق سازمان‌هایی همچون منابع طبیعی و محیط‌زیست، انرژی اتمی و... اجازه فعالیت نمی‌دهند. وی در ادامه اظهار کرد: چنین مشکلاتی در حوزه اکتشاف وجود دارد و باید برای آن راهکاری پیدا شود. حوزه اکتشاف تنها با سازمان‌های بیرونی همچون محیط‌زیست یا با معارض‌ان محلی درگیر نیست، بلکه وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها با وضع قوانین خلق الساعه، دستورالعمل‌ها و عدم ثبات در حقوق دولتی باعث شده تا انگیزه بخش خصوصی برای فعالیت در بخش معدن و حوزه‌ای همچون اکتشاف کم شود. این فعال بخش معدن با بیان اینکه برای حل مشکلات یا شده و برای فعالیت هرچه بیشتر بخش خصوصی باید

نسبت به کمبود مواد اولیه در اقی ۱۴۰۴ هشدارهایی داده شده و به فرضیه واردات موادی همچون سنگ آهن قوت می‌بخشد. درواقع ضعف در اکتشافات باعث شده امروز در حالی که تنها چند گام با تحقق چشم‌انداز ۱۴۰۴ فاصله است، بارها بر ضرورت توسعه اکتشافات تاکید شود. عقب ماندگی در اکتشافات که ناشی از کمبود تجهیزات، تحریم‌ها و... است باعث شده تا امروز نگرانی‌هایی درباره تامین مواد اولیه مطرح شود. اما عوامل داخلی همچون قیمت‌گذاری دستوری مانند سدی در برابر توسعه بخش معدن بوده و توانسته با کاهش انگیزه معدنکاری این نگرانی‌ها رنگ قوت به خود بگیرد. کوروش شعبانی، نایب رئیس انجمن مس ایران در گفت‌وگو با دنیای معدن با اشاره به وضعیت اکتشاف و اعداد اعلام شده درباره عمر معدن بیان کرد: متاسفانه در

«روزگار معدن» موضوع تشکیل معاونت معدن و فرآوری مواد را بررسی کرد

بستر سازی برای استقلال بخش معدن

عکس: آیدان فریدی

ملیکا انصاری

تشکیل «معاونت معدن و فرآوری مواد» وزارت صنعت، معدن و تجارت خبری بود که از سوی وزیر صنعت، معدن و تجارت سیدرضا فاطمی‌امین رویکرد این وزار تخانه در ضرورت ایجاد تحول در معاونت امور معدن و صنایع معدنی معرفی کرد و به تشریح وظایف معاونت معدن و فرآوری مواد پرداخت. به گفته او، ۴ مأموریت تمرکز بر مواد پیشرفته، صنایع منبع پایه، فناوری‌های نوین و بازار، مأموریت‌های جدید این معاونت را در قالب معاونت معدن و فرآوری مواد تشکیل می‌دهند. تغییر نام معاونت امور معدن و صنایع معدنی به معاونت معدن و فرآوری مواد در نگاه نخست می‌تواند به سود فعالان بخش معدن باشد چراکه توجه تخصصی‌تر به مسائل بخش معدن و وجود یک زیرمجموعه مستقل معدنی در وزارت صنعت، معدن و تجارت، می‌تواند نویدبخش آینده روشن‌تر برای فعالیت‌های این عرصه باشد. اما برای حل معضلات و مشکلات بخش معدن، تنها تشکیل زیرمجموعه مستقل معدنی کفایت نکرده و اصلاح ساختارهای مدیریتی، رویکردهای تصمیم‌سازی و تغییر چارچوب‌های برنامه‌ریزی برای توسعه معدن از ضرورت‌ها به شمار می‌رود. «روزگار معدن» درباره پیامدهای تشکیل معاونت معدن و فرآوری مواد در وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین مهم‌ترین مشکلاتی که باید از سوی نهادهای دولتی به آن پرداخته شود، با کارشناسان و فعالان معدنی گفت‌وگو کرده است.

آیدین زینال‌زاده، کارشناس معدن در گفت‌وگو با «روزگار معدن» ابتدا به نقایص و شکاف‌های سازمانی و مدیریتی مرسوم به بخش معدن و صنایع معدنی در طول سال‌های گذشته پرداخت و در این باره توضیح داد: وزارت صنایع و معدن در سال ۱۳۷۹ پس از ادغام وزارت صنایع و وزارت معدن و فلزات تشکیل شد.

در این زمان تولد یک سازمان توسعه‌ای به نام ایمیدرو (سازمان توسعه و نوسازی معدن و صنایع معدنی ایران) تا حدودی باعث پیشگیری از به حاشیه رانده شدن حوزه معدن و صنایع معدنی شد. بیشتر عمر وزارت صنایع و معدن از دید فعالان بخش معدن، به ناهماهنگی گذشت. جنس معدن و صنایع معدنی با صنعت تفاوت داشت.

کارکنان بخش فنی معدن و صنایع معدنی حتی در مأموریت‌های سازمانی مشکل داشتند. در اواخر عمر وزارت صنایع و معدن، درک متقابل ایجاد شده بود که ناگهان با اقدامی بی‌مطابق، بازگانی هم با صنایع و معدن ادغام شد.

وی ادامه داد: با تشکیل وزارت صنعت، معدن و تجارت، هیچ اقدام جبرانی توسط نهادهای دولتی برای افزایش توجه به بخش معدن صورت نگرفت و معدن به طور کامل به حاشیه رانده شدند. اغلب مدیران سازمان صنعت، معدن و تجارت

شکاف‌های مدیریتی

از حوزه بازگانی انتخاب شدند و آشنایی کامل

با بخش معدنی نداشتند. در بسیاری از استان‌ها معاونت امور معدن و صنایع معدنی حذف و معاونت تولید تشکیل شد. فرد منتخب در این معاونت نیز از حوزه بازگانی بود و تمامی این اتفاقات و ورود افراد غیرمتخصص در بخش معدن و صنایع معدنی،

باعث افت عملکرد و اقدامات خارج از قوانین و مقررات شد.

وجود مدیران غیر مرتبط با معدن

زینال‌زاده حضور مدیران عرصه بازگانی در بدنه سازمان صنعت، معدن و تجارت را علت اصلی افت بخش معدن و بروز بسیاری از مشکلات فنی و تخصصی در این عرصه معرفی کرد. او در این باره توضیح داد: با شکل‌گیری سازمان صنعت، معدن و تجارت بدنه کارشناسی سازمان‌های متولی بخش معدن و صنایع معدنی خالی از افراد متخصص و باتجربه در این زمینه شد و افراد باقی‌مانده با بی‌انگیزگی به کارشان ادامه دادند.

به عبارتی، افراد غیرمتخصص مسئولیت بخش معدن و صنایع معدنی را برعهده گرفتند و فعالان معدنی بیشتر زمان خود را به توجیه یا آموزش همکاران غیرمعدنی جدید می‌پرداختند. در نتیجه تصمیمات غیرکارشناسی به صورت

مداوم برای بخش معدن اتخاذ شد و فعالان و صاحبان معدن با مشکلات بیشتری مواجه شدند. بنابراین مهم‌ترین دغدغه فعالان معدنی، نبود مدیران کارآمد معدنی برای رسیدگی به مشکلات بود. این فعال معدنی ادامه داد: امروز شاهد هستیم «معاونت امور معدن و صنایع معدنی» وزارت صنعت، معدن و تجارت به «معاونت معدن و فرآوری مواد» تغییر نام پیدا کرده است. قصد ورود به این مسئله که چه کسی باید معاون وزیر در حوزه معدن باشد و چالش‌های مرتبط با آن وجود ندارد اما این تغییر نام، دچار تنش در افکار فعالان معدنی شده است. آیا تغییر نام و عنوان، تاثیری در راستای بهبود شرایط این روزهای معدنکاری کشور دارد؟

اهمیت تغییر رویکردهای سازمانی

این کارشناس معدن در ادامه صحبت‌های خود به اهمیت تغییر و اصلاح ساختارهای سازمانی در کنار تغییر نام آنها تاکید کرد و گفت: امروزه معدنکاران با مشکلات متعدد از جمله بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های متعدد و محدودیت‌آفرینی که از سوی نهادهای دولتی متولی بخش معدن صادر شده، مواجه هستند. شرایط بد اقتصادی، مشکلات تامین مالی، موانع فروش تولیدات بخش معدن چه در بازارهای

ضرورت وجود ساختار منطقی

ورودی اطلاعات، امکانات و منابع بی‌شمار، در عمل امکان فعالیت و رقابت سالم از سایر بازیگران این بخش نیز سلب شد. بنابراین رفع ساختار بروکراتیک حاکم در بخش معدن یکی از مواردی است که همواره توجه به آن ضروری است.

رابطه توسعه با مدیریت کارآمد

عطایی‌پور در ادامه به پیامدهای نبود سیاست‌گذاری‌های صحیح در بخش معدن توسط مدیران متولی این حوزه اشاره کرد و گفت: باید به این موضوع توجه کرد که نبود سیاست‌گذاری‌های درست و جامع در زمینه توسعه و ارتقای فناوری‌های معدنکاری در کشور از دلایل مهم دیگر عقب‌ماندگی سطح فناوری در معدن است.

می‌توان گفت بی‌برنامگی و بعضی از سیاست‌گذاری‌های غلط در فعالیت‌های مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی از عوامل مهمی است که باعث شده امروزه سطح فناوری در معدن کشورهای پیشرفته معدنی با فناوری موجود در کشور ما اختلاف مناداری پیدا کند. او در ادامه توجه به توسعه و رفع عقب‌ماندگی در بخش فناوری فعالیت‌های بخش معدن را از موارد مهمی دانست که باید دولت جدید و معاون معدنی به آن توجه شایسته کنند.

او در این باره گفت: متاسفانه باید به این مسئله اذعان کرد که سطح فناوری موجود در معدن کشور ما نسبت به سایر کشورها عقب‌تر است. از مهم‌ترین دلایل این امر را

می‌توان تحریم‌های بین‌المللی دانست که در عمل امکان تبادل فناوری و دانش فنی با سایر کشورها را از ما سلب کرده است. از همین رو یکی از مسائل مهمی که انتظار می‌رود دولت جدید نگاه ویژه به آن داشته باشد، بحث تعاملات بین‌المللی و پیشرفتی است که در پی آن برای بخش‌های صنعتی و معدنی کشور حاصل خواهد شد.

معدن، نیازمند حمایت

این کارشناس معدن سیاست‌های حمایتی از سوی دولت را راهکار برون‌رفت از شرایط فعلی فعالان معدنی توصیف کرد و گفت: متولیان دولتی و سازمان‌های توسعه‌ای مرتبط با بخش معدن باید سیاست‌های حمایتی بیشتری در دستور کار خود قرار دهند.

برای مثال، برای ترغیب معدن به گسترش حضور فناوری و افزایش تعامل با استارت‌آپ‌ها، امکان کاهش حقوق دولتی برای معدنی که با استارت‌آپ‌ها، مراکز پژوهشی و دانش‌بنیان همکاری دارند (این موضوع درحال حاضر در قانون معدن نیز پیش‌بینی شده است) در نظر گرفته شود.

عطایی‌پور در ادامه به معضل کمبود تجهیزات مناسب در معدن اشاره کرد و گفت: نباید مسئله تامین تجهیزات مناسب معدنی را نیز از یاد برد.

وی افزود: کهنه بودن ماشین‌آلات معدنی کشور، نبود فناوری‌های مناسب اکتشافی، کمبود قطعات و تجهیزات